

Mira Popović

TOLSTOJEV INTIMNI RAT I MIR

Povodom stogodišnjice smrti giganta ruske književnosti Lava Nikolajeviča Tolstoja (1828-1910), Vladimir Fedorovski objavio je u izdavačkoj kući Roše « Roman o Tolstoju », istinski roman o intimi Tolstoja rastrzanog čitavog života između žeđi za telesnim užicima i duhovnih težnji. Najobjavljivaniji francuski pisac ruskog porekla, Fedorovski, došao je do građe za svoju knjigu municioznim istraživanjem arhiva, dnevnika koji je Tolstoj vodio čitavog života i retkih svedočanstava, što mu je pomoglo da otkrije neke nepoznate istine i rasvetli poluistine o burnom životu autora « Rata i mira » i « Ane Karenjine », da pomenemo samo dela koja su ga najviše proslavila.

Takođe u znak obeležavanja stote godišnjice smrti Tolstoja, za kojeg će Virdžinija Vulf reći da je najveći romanopisac svih vremena, kuća Roše objavila je, prvi put u Francuskoj, integralnu verziju « Rata i mira ». Predgovor je napisao Fedorovski.

U « Romanu o Tolstoju » ređaju se, kao u filmu, ljubavne priče pisca koje otkrivaju strastima zakovitlan život nečitljiv sa fotografija mudraca iz Jasne Poljane zaraslog u bradu, koji je idejama o nenasilnom otporu inspirisao Gandija. Grof Tolstoj je, kaže njegov sentimentalni biograf, rano zaronio u « ponore razvrata » iskušavajući ljubavnu vatru sa Cigankama, romansu sa lepom kozakinjom Marijanom sa Kavkaza, pomamnu strast prema jednoj skromnoj seljanci iz Jasne Poljane... sve dok nije oženio Sofiju Andrejevnu Bers, kćerku jedne od svojih ljubavi iz detinjstva Ljubovi Isljenjeve. Njihov bračni odnos, dug pedeset godina, bio je vulkanski, praćen svađama, ljubomorom i nepoverenjem, od čega je Tolstoj pobeo iz Jasne Poljane i život završio na železničkoj stanici u Astopovu. Sofija je znala za vanbračne ljubavi i avanture svog muža jer je, pored ostalog, uz piščevo odobrenje čitala njegov dnevnik. « Tolstojevi privrženici su je mnogo ocrnili. Ali, njegovo remek-delo ne bi postojalo bez njene uloge muze », piše Fedorovski i navodi da je Sofija Andrejevna išla čak dotle da pred carem brani « Kreutzerovu sonatu », dok Tolstoj u toj, mahom autobiografskoj pripovetci, izjednačuje brak sa paklom.

Zemaljski apetiti i asketski ideal, rat čula i mir duše, neprestano su prisutni u životu i delu velikog ruskog romansijera. « Tolstojeva rastrzanost dobro ilustruje podvojenost ruske duše, koju je opisao Frojd. U tome je on savršeno moderan », zaključuje Fedorovski.

Autor dvadesetak dela, od kojih su mnoga nagrađena, Vladimir Fedorovski objavio je pre « Romana o Tolstoju » uzbudljivu knjigu pod naslovom « Roman o slovenskoj duši » u kojoj, preko malo poznatih priča iz života Stravinskog, Sergeja Pavloviča Đagiljeva, Nižinskog, Čehova, Solžženjicina, te Matisa i Lidije, Pikasa i Olge, Ane i Modiljanija, slika čudesnu slovensku dušu, njenu dvojnost, kontradikcije, tamne i blistave strane.

Vrlo neobična ličnost, Fedorovski je rođen 1950. u Moskvi. Poliglota, u sovjetsko vreme bio je diplomata (pored ostalog i u Parizu), Brežnjevljev prevodilac za arapski, a potom Gorbačevljev portparol u vreme perestrojke dok se, početkom devedesetih godina prošlog veka nije nastanio u Parizu i dobio, zahvaljujući prijateljskim vezama Širaka i Jeljcina, francusko državljanstvo. Posle kratke novinarske karijere okrenuo se svojim starim ljubavima, pisanju i istoriji. Danas je urednik kolekcije « Romani o magičnim mestima » u izdavačkoj kući Roše, gde je pre tri meseca objavio « Roman o Beogradu », markantno štivo o burnoj istoriji našeg glavnog grada i srpskog naroda, iz pera francuskog pisca i novinara Žana-Kristofa Buisona.

Među njegova najpoznatija dela, u kojima je srećno spojio istorijsku preziznost i umetnost pripovedanja, spada romaneskna serija o ruskoj istoriji u tri knjige « Roman o Sankt Petersburgu », saga o vlasti od ruskih careva do Putina (best-seler prodat u 100.000 primeraka 2003. godine kada je knjiga izašla), « Roman o Kremlju » i « Roman o neobičnoj Rusiji ».

Svojim poslednjim delom, « Romanom o Tolstoju » dao je poseban doprinos upoznavanju velikana duha s pečatom intrigantske slovenske, odnosno ruske duše. Doprinos ovde utoliko dobrodošljiji što je 2010. godina, u kojoj se obeležava stogodišnjica smrti Lava Nikolajeviča Tolstoja, proglašena Godinom Rusije u Francuskoj.